

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
імені І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО
XXVI МІЖНАРОДНИЙ МУЗИЧНИЙ ФЕСТИВАЛЬ
«ХАРКІВСЬКІ АСАМБЛЕЇ»
КАФЕДРА ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ

**ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВА ОСВІТА:
СИНТЕЗ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ**

Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції
(31 жовтня 2019 року)

Харків
ХНУМ імені І.П. Котляревського
2019

УДК 78.03.0712.087.68

ББК 85.31 р

Д 47

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського
(протокол № 2 від 26.09.2019 р.)

Редакційна колегія:

Веркіна Т. Б. — народна артистка України, кандидат мистецтвознавства, професор, ректор ХНУМ імені І.П. Котляревського
Жданько А. М. — проректор з наукової роботи, кандидат мистецтвознавства, доцент, професор кафедри історії і теорії української та зарубіжної музики
Белік-Золотарьова Н. А. — заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, професор
Батовська О. М. — кандидат мистецтвознавства, доцент
Гребенюк Н. Є. — доктор мистецтвознавства, професор
Смирнова Т. А. — доктор педагогічних наук, професор
Шаповалова Л. В. — доктор мистецтвознавства, професор

Д 47

Диригентсько-хорова освіта: синтез теорії та практики : матер. III всеукр. наук-практ. конф., 31 жовтня 2019 р.) / під ред. проф. Белік-Золотарьової Н.А. та доц. Батовської О.М. - Х.: ТОВ «Планета-Прінт» 2019. 98 с.
ISBN 978-617-7751-40-2

Збірник містить матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Диригентсько-хорова освіта: синтез теорії та практики», яка проходила 31 жовтня 2019 року кафедрою хорового диригування Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського. До збірника увійшли наукові доповіді широкого кола питань з академічного хорового та вокального мистецтва.

УДК 78.03.0712.087.68
ББК 85.31 р

ISBN 978-617-7751-40-2

Матеріали подані в авторській редакції. Автори відповідають за достовірність і вірогідність викладеного матеріалу, за належність поданого матеріалу ними особисто, за правильне цитування джерел та посилання на них. Редколегія не несе відповідальності за зміст тез доповіді та може не поділяти думку автора.

Харківський національний університет
мистецтв імені І.П. Котляревського, 2019

виконавським колективом, що обов'язково включає вправи на розвиток вокально-хорових навичок, навичок роботи з хоровою партитурою, навичок ансамблевого співу, розвиток музичної пам'яті тощо. Проте, окрім щоденних репетиційних завдань, хормейстеру необхідно виховувати в артистів хору музичну гнучкість, рухливість, здатність реагувати на нові виконавські деталі, запропоновані режисером під час постановочного процесу вистави. Адже усе що режисер відчув у п'єсі, дослідив, склав, перевів у звукову та пластично відчутну дійсність, він вручає глядачам за посередництвом саме актора.

«Світ актора – у світі його образності, у світі замкнутої людської особистості ... Розкриття цього замкнутого світу – величезне акторське завдання, якого може для актора вистачити на століття. Але залишається ще світ, світ всієї вистави, в якому гармонійно звучить образ даного актора. Це ідейний образний світ всієї вистави, її подих, її аромат. Ось тут – робота режисера» (Переклад – Н.М.) [2, с. 208].

Список використаної літератури:

1. Михайлова Н. М. Роль хора в современной театрально-музыкальной постановке (на примере музыкальной сказки В. Птушкина «Огромный малыш Гулливер») // Проблемы взаимосвязи искусства, педагогики та теорії і практики освіти : зб. наук. праць / Харк. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського; [ред. та упоряд. Л. В. Шаповалова]. Харків, 2009. Вип. 25 С. 257-263.
2. Михозлс. Статті. Беседи. Речі, Воспоминания о Михозлсе. М., «Искусство», 1965, с. 612.
3. Паві П. Словник театру. Львів: Видав. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 640 с.

Заверуха О.Л.

ВИКОНАВСЬКА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ СУЧАСНОЇ ХОРОВОЇ МУЗИКИ: АКТУАЛЬНІСТЬ, ПРОБЛЕМИ, НОВАТОРСТВО

Хорове мистецтво на сучасному етапі вирізняється різноманітністю виконавських технік і помітним впливом театральних елементів як чинників смислоутворення, які перетворюють сучасні композиції в театралізовані сценічні вистави в рамках режисерського рішення. Театралізовані дії є творчим засобом задля досягнення художньо-образної сфери у формі вистави через систему зображально-виразних та музично-ігрових засобів, що спрямовано на поглиблене осягнення (розкриття) виконавської драматургії. Виконавська інтерпретація хорового твору підпорядкована спектром засобів хорової

виразності (артикуляція, способи звуковідтворення (звуковидобування) та звуковедення, динаміка, темп, агогіка, фразування) у відповідності задуму твору.

Сучасна хорова музика – це час сонористики, алеаторики, полістилістики, електронної музики, мінімалізму тощо. Постає проблема виконання хорових творів. Як зазначає український композитор В. Рунчак, «...багато сучасних композиторів, музику яких співають хори, перш за все мають на меті її виконання. Тому й в якійсь мірі деякі композитори й «підлаштовуються» до професійних можливостей виконавців, спрощуючи власну музичну мову. Це стосується й хорових диригентів, артистів хору, тому що стикаємось із незнанням трактування прийомів композиторського письма та й відповідно, як знайти методи вивчення твору з хором. Це і є причиною багатьох невиконань сучасних музичних творів написаних новітньою музичною мовою» [1].

Відомий польський диригент Я. Лукашевський, в свою чергу, зауважує: «...сучасна хорова музика не має бути інтелектуально трактована. Виконання повинно емоційно справляти враження на слухача. Співакам хору потрібно «прожити» твір, де композиційно-інтонаційний спектр є різним: присемним, байдужим, дратівливим. Диригенту необхідно зрозуміти, для чого композитор обрав ту чи іншу інтонацію та донести інформацію до виконавців». [2].

Новаторський підхід виконавської інтерпретації хорових творів полягає в тому, що сучасні інновації переплітаються з традиціями минулого. Відомі хорові твори композиторів попередників інтерпретуються у відповідності сучасного часу, декомпозиції, по-перше, не втрачають своєї актуальності та популяризуються як кращі здобутки *національної* культури; по-друге, доносяться до слухача оновленою музичною мовою (засобами хорової виразності, виконавськими прийомами тощо). Виконавська інтерпретація підпорядкована сучасними прийомами хорового виконавства, які базуються на прийомах хорового звучання з індивідуальним їх застосуванням. Наприклад: виклад мелодії з окремих одиниць тексту (фонем та лексем); знаково-семантичний потенціал новітніх технік письма (сонорика, алеаторика,

пуантилізм); синтезування жанрової стилістики інших видів мистецтв – шарж, перформанс, есе, суголося (у різній трактовці їх осмислення).

Список використаної літератури:

1. Інтерв'ю з диригентом В. Рунчаком 21.03.2013 (власний архів автора).
2. Інтерв'ю з диригентом Я. Лукашевським 17.03.2016 (власний архів автора).